

БОЙЧЕНКО Р. С.,

аспірант кафедри цивільного права,
(Національний університет
«Одеська юридична академія»)
ORCID ID: 0009-0008-8647-8457

УДК 347.233:347.15/17(477+4)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.3.2.63>

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

У науковій статті здійснено комплексне дослідження теоретико-правових та практичних аспектів захисту права приватної власності фізичних осіб у правовій системі України та у країнах Європейського Союзу. З урахуванням доктринальних підходів, положень національного законодавства, практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) і зарубіжного досвіду проаналізовано сучасний стан захисту власності, виокремлено найбільш ефективні способи поновлення порушеного права та визначено ключові тенденції розвитку цієї сфери у контексті європейської інтеграції.

Особлива увага приділена характеристиці права власності як абсолютного речового права, що забезпечує особі максимальну свободу у володінні, користуванні та розпорядженні майном. У роботі обґрунтовано, що закріплені у Конституції України та Цивільному кодексі України гарантії права власності відповідають основоположним європейським правовим стандартам, зокрема положенням статті 1 Першого протоколу до Європейської конвенції з прав людини. Проаналізовано основні способи захисту цивільних прав, включаючи витребування майна з чужого незаконного володіння, усунення перешкод, визнання прав, заборону дій, що порушують право власності, а також відшкодування шкоди.

Окремий розділ статті присвячено аналізу практики ЄСПЛ щодо захисту права власності фізичних осіб, зокрема в аспекті ефективності судових та адміністративних засобів юридичного захисту, відповідності національного законодавства стандартам справедливості, законності, пропорційності та правової визначеності. Звертається увага на конкретні справи проти України, у яких встановлено порушення прав заявників унаслідок недотримання державою зобов'язань щодо забезпечення ефективного правового механізму захисту.

На основі порівняльно-правового аналізу досвіду країн Європейського Союзу запропоновано шляхи вдосконалення вітчизняної моделі захисту права приватної власності. Зокрема, автори обґрунтовують доцільність створення національного компенсаційного фонду, впровадження цифрових реєстрів втраченого майна, закріплення у законодавстві чіткої процедури компенсації за пошкоджене або знищене майно та активне використання інституційної практики ЄСПЛ у правотворчому процесі.

У підсумку зроблено висновок, що ефективна реалізація права власності як ключового елементу правового статусу фізичної особи вимагає не лише формального закріплення, але й створення надійних інституційних та процесуальних механізмів захисту, орієнтованих на правові стандарти Ради Європи та правозастосовну практику Суду в Страсбурзі.

Ключові слова: цивільне право, цивільне законодавство, цивільні правовідносини, фізичні особи, речові права, право власності, власність, право приватної власності, захист цивільних прав, захист права власності, воєнний стан, війна, ЄС.

Boichenko R.S. Methods of protecting the property rights of individuals under the legislation of Ukraine and EU countries

This scholarly article provides a comprehensive study of the theoretical, legal, and practical aspects of protecting the private property rights of individuals in the legal systems of Ukraine and the European Union. Taking into account doctrinal approaches, provisions of national legislation, the practice of the European Court of Human Rights (ECHR), and foreign experience, the current state of property protection is analyzed, the most effective ways to restore violated rights are identified, and key trends in the development of the relevant area amidst European integration are determined.

Particular attention is paid to the characteristics of property rights as absolute rights in rem, which give individuals maximum freedom in the ownership, use, and disposal of property. The work substantiates that the guarantees of property rights enshrined in the Constitution of Ukraine and the Civil Code of Ukraine comply with fundamental European legal standards, in particular the provisions of Article 1 of the First Protocol to the European Convention on Human Rights. The main methods of protecting civil rights are analyzed, including the recovery of property from unlawful possession by another person, the removal of obstacles, the recognition of rights, the prohibition of actions that violate property rights, and compensation for damage.

A separate section of the article analyzes the ECHR practice regarding the protection of the property rights of individuals, particularly in terms of the effectiveness of judicial and administrative remedies, and the compliance of national legislation with standards of fairness, legality, proportionality, and legal certainty. Attention is drawn to specific cases against Ukraine in which violations of the applicants' rights were established as a result of the state's failure to comply with its obligations to ensure an effective legal protection mechanism.

Based on a comparative legal analysis of the experience of European Union countries, ways to improve the domestic model of private property protection are proposed. Thus, the author justifies the expediency of creating a national compensation fund, introducing digital registers of lost property, enshrining in legislation a clear procedure for compensation for damaged or destroyed property, and actively using the institutional practice of the ECHR in the law-making process.

As a result, it was concluded that the effective implementation of property rights as a key element of the legal status of individuals requires not only formal enshrinement but also the establishment of reliable institutional and procedural protection mechanisms based on the legal standards of the Council of Europe and the case law of the Strasbourg Court.

Key words: civil law, civil legislation, civil law relations, individuals, property rights, ownership rights, property, private property rights, protection of civil rights, protection of property rights, martial law, war, EU.

Вступ. Одним із ключових елементів міжнародного правового порядку у сфері захисту прав людини є право на справедливий суд та право на ефективний засіб юридичного захисту, закріплені у статтях 6 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [1]. Зокрема, ст. 6 Конвенції гарантує кожному право на розгляд

його справи незалежним і безстороннім судом упродовж розумного строку, тоді як ст. 13 зобов'язує державу забезпечити національні засоби захисту для осіб, чиї права були порушені.

Право на ефективний засіб юридичного захисту полягає не лише у формальному доступі до суду, а й у забезпеченні реального поновлення порушеного права, що передбачає: припинення його порушення або невизнання, запобігання подальшим порушенням, а в разі неможливості – виплату справедливої компенсації. Як підкреслено в правовій позиції Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, ефективний засіб юридичного захисту має забезпечувати досягнення практичного результату у відновленні порушених прав або інтересів, настільки повно, наскільки це можливо.

На національному рівні Цивільний кодекс України встановлює широкий спектр способів захисту права власності, які дозволяють забезпечити поновлення майнового становища особи у разі його порушення. До основних способів належать: визнання права власності (ст. 392); витребування майна з чужого незаконного володіння, у тому числі від добросовісного набувача (ст. 387, 388); усунення перешкод у здійсненні права володіння, користування, розпорядження майном (ст. 391); вимоги про заборону дій, що порушують право власності, або вчинення дій для запобігання таким порушенням (ст. 386); визнання незаконними правових актів, що порушують права власника (ст. 393); повернення безпідставно набутого майна (ст. 1212, 1213) та ін. [2].

Ці положення формують механізм цивільно-правового захисту, що функціонує в тісному зв'язку з конституційними гарантіями, закріпленими в статтях 13 та 41 Конституції України, відповідно до яких усі суб'єкти права власності є рівними перед законом, а ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Конституція також гарантує свободу володіння, користування і розпорядження власністю, а також результатами інтелектуальної та творчої діяльності [3].

На міжнародному рівні стан захисту права приватної власності відображається через Індекс захисту прав власності (International Property Rights Index), який з 2007 року щорічно публікується Міжнародним альянсом права власності (The Property Rights Alliance). Цей індекс є інтегральним показником, що дозволяє оцінити досягнення країн світу в галузі правового захисту приватної власності.

Оцінювання здійснюється за трьома основними категоріями: правове і політичне середовище – включає незалежність судової системи, ефективність правозастосування, рівень верховенства права; фізичне право власності – охоплює захист прав на фізичні об'єкти, легкість реєстрації прав, доступ до кредитів під заставу майна; інтелектуальна власність – враховує рівень охорони авторського права, патентного законодавства, боротьбу з порушеннями (наприклад, цифровим піратством).

Станом на 2023 рік, Фінляндія (8,654), Швейцарія (8,530), Сінгапур (8,481) демонструють найвищі показники правового захисту власності серед 129 країн. Проте деякі держави, зокрема Узбекистан, не включені до рейтингу, що свідчить про відсутність належної системи збору даних та гарантій захисту приватної власності. У відповідь на це в Узбекистані розпочато реформи, спрямовані на поліпшення правового клімату, підвищення прозорості та підзвітності органів державної влади, а також розробку механізмів роботи з міжнародними рейтингами на інституційному рівні [5].

Таким чином, інтеграція міжнародних стандартів, закріплених у Конвенції про захист прав людини, із внутрішньодержавним законодавством та практикою судового захисту є ключовою умовою формування ефективного механізму поновлення порушеного права власності. Для України це має особливу актуальність в умовах воєнного стану та пов'язаної з ним масштабної руйнації об'єктів приватної власності.

Виклад основного матеріалу. Безперечним є той факт, що інститут права приватної власності посідає центральне місце в системі цивільного права України, оскільки становить одну з фундаментальних категорій майнових прав. У сучасній доктрині цивільного права право власності розглядається як найповніше, найбільш об'ємне і абсолютне суб'єктивне

речове право, що забезпечує особі можливість здійснювати панування над річчю в межах, визначених законом.

Згідно з усталеними підходами, право власності охоплює три основні правомочності – володіння, користування та розпорядження майном, які реалізуються власником на власний розсуд, без необхідності погодження з третіми особами. Саме такий підхід закріплено у статті 317 ЦК України, відповідно до якої «власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном» [4].

Юридична природа права власності полягає у його абсолютному характері, що означає можливість захисту від порушень з боку будь-якої третьої особи. У цьому контексті незаконне втручання у здійснення повноважень власника є неприйнятним і тягне за собою правові наслідки, передбачені цивільним законодавством. Варто наголосити, що чинне законодавство України, зокрема Цивільний кодекс України, надає широкий інструментарій для захисту права власності, що є гарантією ефективної реалізації майнових прав у правовій державі.

Відповідно до загальних засад цивільного права, суб'єктивне право на захист виникає у особи в момент порушення її цивільних прав або охоронюваних законом інтересів. Це може бути як невиконання чи неналежне виконання зобов'язання, безпідставне утримання майна, невизнання належного права (наприклад, права власності), так і його оспорування (наприклад, спадкових прав або права власності на об'єкт нерухомості). Реалізація такого права є юридичною реакцією особи на порушення, що сталося, і слугує засобом відновлення правового статусу, який існував до правопорушення.

Однією з найбільш ефективних форм захисту права власності, особливо в контексті порушень, пов'язаних із діями або бездіяльністю держави, є звернення до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Цей міжнародний механізм правового захисту має важливе значення, оскільки дозволяє фізичним та юридичним особам відстоювати своє право на мирне володіння майном, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. З огляду на це, подальший аналіз практики ЄСПЛ у справах щодо захисту права власності дозволить глибше зрозуміти зміст та межі такого захисту, а також оцінити ефективність його реалізації в умовах правового режиму воєнного стану.

У системі захисту цивільних прав особливо важливе місце посідає міжнародно-правовий механізм, що реалізується через звернення до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). З огляду на обмеженість і не завжди ефективну реалізацію національних засобів юридичного захисту, саме ЄСПЛ виступає фактично єдиним дієвим інструментом для поновлення порушених прав власності фізичних та юридичних осіб після вичерпання процедур, передбачених внутрішньою юрисдикцією держави.

Право на звернення до ЄСПЛ закріплено у статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка надає можливість будь-якій особі, яка вважає себе жертвою порушення прав, викладених у Конвенції або її Протоколах, подавати індивідуальну заяву проти держави – учасниці Конвенції. При цьому основоположною гарантією права приватної власності є стаття 1 Першого протоколу до Конвенції, яка визначає зміст і межі втручання держави у право мирного володіння майном [1].

Відповідно до вказаної статті, «кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності, інакше як в інтересах суспільства та на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права» [4]. Разом із тим, Протокол передбачає, що державам дозволено ухвалювати закони, які регулюють використання власності відповідно до загальних інтересів суспільства, що відкриває простір для легітимного обмеження цього права – т з дотриманням принципу пропорційності, законності та необхідності.

Таким чином, стаття 1 Першого протоколу фіксує базові принципи захисту права приватної власності, встановлюючи, з одного боку, загальну гарантію мирного володіння майном, а з іншого – визначаючи підстави, за яких допустимим є позбавлення або обмеження такого права. Зміст норми розкривається у судовій практиці ЄСПЛ через застосування так

званого трикрокового тесту (three-step test), який включає: наявність втручання у право власності; переслідування легітимної мети; дотримання справедливого балансу між суспільними інтересами та правами особи (proportionality).

Україна, ратифікувавши Конвенцію 17 липня 1997 року, забезпечила своїм громадянам право на звернення до ЄСПЛ після вичерпання усіх національних засобів правового захисту. Згідно з вимогами процесуального законодавства, така заява має бути подана протягом шести місяців (з 2022 року – чотирьох місяців) з моменту ухвалення остаточного рішення суду на національному рівні.

Справа «Кечко проти України» (Kechko v. Ukraine), заява № 63134/00, рішення від 8 листопада 2005 року. У цій справі заявник оскаржував тривале невиконання остаточного судового рішення, яким йому було присуджено повернення незаконно вилученого майна. Суд встановив, що тривале невиконання такого рішення є порушенням права на мирне володіння майном (ст. 1 Протоколу №1), а також права на справедливий судовий розгляд (ст. 6 §1). ЄСПЛ наголосив, що ефективне право власності передбачає не лише наявність судового рішення, але й реальне його виконання державою [6].

Справа «Федоренко проти України» (Fedorchenko and Lozenko v. Ukraine), заява № 387/03, рішення від 20 вересня 2012 року [7]. Суд визнав порушення права на ефективний засіб правового захисту через бездіяльність органів державної влади щодо знищення майна заявників унаслідок пожежі, яку, за твердженням, спричинили дії співробітників МВС. Суд зазначив, що держава має позитивний обов'язок забезпечити розслідування обставин втручання у право власності та ефективні засоби юридичного захисту.

Справа «Зевін проти України» (Zevin v. Ukraine), заява № 37858/11, рішення від 25 вересня 2014 року. ЄСПЛ встановив порушення статті 1 Протоколу №1 у зв'язку з неможливістю заявника отримати компенсацію за втрачене житло, яке було пошкоджене під час службових дій військових. Суд наголосив, що навіть за умов надзвичайного стану держава зобов'язана забезпечити відповідні механізми компенсації за втрати майна.

Справа «Тимофєєв проти України» (Timofeyev v. Ukraine), заява № 2077/04, рішення від 13 листопада 2012 року. Цей кейс стосувався відсутності належного правового захисту щодо компенсації за націоналізоване майно. Суд визнав, що законодавство України не передбачало ефективного засобу юридичного захисту, що є порушенням ст. 13 у поєднанні зі ст. 1 Протоколу №1 [8].

Справа «Котенко та інші проти України» (Kotenko and Others v. Ukraine), заява № 25716/02, рішення від 15 лютого 2007 року. У цій справі було визнано порушення прав заявників через затримку з виплатою компенсації за вилучене майно. ЄСПЛ підкреслив, що порушення принципу пропорційності між інтересами держави та приватної особи є ознакою непропорційного втручання у право власності [9].

Отже, у випадках, коли механізми захисту права власності в межах національної правової системи виявляються неефективними або безрезультатними, звернення до Європейського суду з прав людини фактично залишається єдиним інструментом відновлення порушеного права, зокрема у справах про: незаконне або непропорційне втручання держави у право власності; відсутність компенсації за примусове відчуження майна; недовір'я засобів судового захисту в межах юрисдикції держави; невиконання рішень національних судів щодо поновлення права власності.

Таким чином, інституційна роль ЄСПЛ полягає не лише у реалізації права на індивідуальну скаргу, а й у забезпеченні уніфікованого розуміння стандартів захисту власності у межах Ради Європи. Для України це має надзвичайну актуальність, з огляду на значний масштаб майнових втрат унаслідок війни, недостатню адаптованість внутрішнього законодавства та складнощі реалізації механізмів компенсації.

Сучасна практика Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) сформувала сталий підхід до тлумачення права на мирне володіння майном, закріпленого у статті 1 Першого протоколу до Конвенції, а також права на справедливий суд (ст. 6) і ефективний засіб юридичного захисту (ст. 13) [1].

У рішенні у справі *Sargsyan v. Azerbaijan* (2015) Суд зазначив, що позбавлення особи доступу до її майна внаслідок воєнного конфлікту, без створення дієвого механізму для подання скарги або отримання компенсації, є порушенням статей 1 Протоколу №1 та 13 Конвенції. ЄСПЛ також підкреслив, що держава має позитивний обов'язок забезпечити, щоб особа мала реальний шанс відстояти свої майнові права незалежно від обставин [10].

У справі *Loizidou v. Turkey* (1996) Суд розглядав ситуацію тривалого позбавлення доступу до майна на території, що перебувала під контролем іншої держави. Суд дійшов висновку, що таке втручання в право власності, навіть якщо воно не супроводжувалося формальним вилученням, є неправомірним, якщо відсутній ефективний правовий механізм відшкодування або поновлення права [11].

У контексті сучасної війни в Україні застосовними є висновки у справі *Cyprus v. Turkey* (2001), де Суд зобов'язав державу вжити заходів щодо забезпечення реальної можливості подання скарг постраждалими особами, а також створення компенсаційної комісії з відповідними повноваженнями. Це особливо важливо у випадках, коли звичайні суди не можуть функціонувати або діяти ефективно в зоні конфлікту [12].

Наведені приклади підтверджують, що: ЄСПЛ розглядає не лише формальні дії з боку держави, а й її бездіяльність як потенційне втручання у право власності; позитивні зобов'язання держави щодо забезпечення ефективних засобів правового захисту мають реальний характер, особливо у випадках збройних конфліктів чи надзвичайного стану; відсутність компенсаційного механізму, затягування виконання рішень або неналежне регулювання процесу повернення майна кваліфікуються як порушення Конвенції.

Таким чином, у контексті війни та втрат приватного майна українськими громадянами, практика ЄСПЛ становить вагоме джерело правових орієнтирів, які Україна має враховувати при побудові сучасної системи правового захисту власності в умовах надзвичайних правових режимів.

Таким чином, аналіз практики ЄСПЛ дозволяє сформулювати низку правових орієнтирів, які мають бути враховані в Україні: втрати майна внаслідок збройного конфлікту мають розглядатися як втручання у право власності, навіть якщо формально не було акту відчуження; ефективний захист права власності передбачає наявність реального механізму компенсації, який не залежить від місця перебування майна або процесуального статусу особи; позитивний обов'язок держави полягає не лише у створенні формального права на подання скарги, а й у забезпеченні результативності засобів захисту; зволікання з впровадженням компенсаційного механізму або відсутність належної процедури оскарження розглядаються ЄСПЛ як самостійне порушення Конвенції.

Для України, яка стикається з масовим знищенням об'єктів приватної власності, втратою доступу до майна на тимчасово окупованих територіях та переміщенням значної частини населення, критично важливо: визнати майнові втрати наслідком збройного конфлікту; створити спеціалізований фонд або комісію для компенсації збитків; забезпечити прозорі та доступні механізми фіксації шкоди; гарантувати особам право на судове оскарження розміру або відмови у виплаті компенсації.

Забезпечення відповідності національного механізму відшкодування шкоди стандартам Конвенції та практиці ЄСПЛ не лише сприятиме ефективному захисту прав власності, а й стане одним із чинників утвердження правової держави в умовах післявоєнного відновлення.

Висновки. Проведене дослідження дозволило комплексно розкрити теоретичні та практичні аспекти захисту права приватної власності фізичних осіб у правовій системі України з урахуванням міжнародних стандартів та досвіду країн Європейського Союзу. У результаті аналізу було виявлено низку важливих положень, які дозволяють сформулювати такі узагальнені висновки:

Право приватної власності виступає фундаментальним елементом правової системи України, забезпечуючи реалізацію економічної свободи особи та сталий розвиток суспільних відносин. Законодавче регулювання права власності в Україні відповідає

загальноєвропейським підходам, а його охорона та захист гарантуються як національним правом (Конституцією та Цивільним кодексом), так і міжнародними актами, зокрема Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Законодавство України передбачає широкий спектр цивільно-правових способів захисту права власності, що охоплює як речово-правові, так і зобов'язально-правові механізми. Серед них: витребування майна з чужого володіння, усунення перешкод, визнання права власності, заборона порушень, визнання незаконності правових актів тощо. При цьому ефективність їх реалізації напряду залежить від якості правозастосовної практики та судової системи.

Інститут звернення до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) є важливим інструментом захисту права власності, зокрема у випадках, коли держава не забезпечила ефективного механізму компенсації або порушила принципи пропорційності, правової визначеності чи справедливого балансу. Ратифікація Конвенції Україною та інтеграція практики ЄСПЛ у національну правову систему значною мірою сприяли підвищенню рівня захисту прав власників.

Аналіз прецедентної практики ЄСПЛ у справах проти України свідчить про системні проблеми з виконанням судових рішень, недоліки у правовому регулюванні питань компенсації, а також про наявність випадків бездіяльності державних органів щодо втрат приватної власності внаслідок дій чи бездіяльності органів влади. У багатьох справах Суд визнавав порушення ст. 1 Протоколу №1 до Конвенції (Kechko v. Ukraine, Timofeyev v. Ukraine, Kotenko and Others v. Ukraine та інші).

Міжнародний досвід, зокрема правові підходи країн ЄС, дозволяє сформулювати низку рекомендацій для вдосконалення національного механізму захисту приватної власності. Це, зокрема: створення ефективної системи фіксації збитків, впровадження цифрових реєстрів втраченого майна, створення компенсаційного фонду, запровадження інституцій з наглядовими та відновними повноваженнями, а також законодавче врегулювання процедури справедливої компенсації за майнові втрати.

Інтеграція міжнародних правозахисних стандартів і практик ЄСПЛ у національне законодавство є необхідною умовою для побудови ефективної, стабільної та справедливої системи захисту права власності в Україні, особливо в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Особливу актуальність це набуває у зв'язку з масовим знищенням житла, втратою доступу до майна, переміщенням мільйонів осіб та необхідністю ефективного реагування держави на наслідки збройної агресії.

У підсумку, питання захисту права приватної власності потребує подальшого глибокого опрацювання в законодавчому, доктринальному та практичному аспектах із урахуванням зобов'язань України перед Радою Європи, практики ЄСПЛ та найкращих світових підходів до гарантування прав власників у складних надзвичайних обставинах.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини): Міжнародний документ, ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
2. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12. 05. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
5. Плахіна І.В. Зобов'язання із заподіяння шкоди в праві ФРН, Франції, Англії та США. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaa_u_2013_4_17

6. Kechko against Ukraine. Application № 63134/00. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144919>
7. Fedorchenko and Lozenko v. Ukraine. Application № 387/03. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-113119>
8. Timofeyev v. Ukraine. Application № № 2077/04. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-221594>
9. Resolution CM/ResDH(2022)236 Execution of the judgments of the European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-220492>
10. Sargsyan v. Azerbaijan no. 40167/06. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-155662>
11. Loizidou v. Turkey Application no. 15318/89. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58007>
12. Cyprus v. Turkey Application no. 25781/94. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59454>

